

Vlindersingel 220
NL-3544 VM Utrecht
+31 30 87 820 87
www.AeQui.nl
info@AeQui.nl

Bachelor Accountancy Associate degree Accountancy LOI Hogeschool

*Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
19 september 2018*

Utrecht
Oktober 2018
www.AeQui.nl
Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

Colofon

Instelling en opleiding

Leidse Onderwijs Instelling

Leidsedreef 2

2352 BA

Leiderdorp

Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleidingen: Bachelor Accountancy en Associate degree Accountancy

Locatie: Leiden

Variant: Voltijd

Croho-nummer: 34406/ 80008

Visitatiecommissie

Drs R.R. van Aalst, voorzitter

Mevrouw A. (Anne) Vanmaercke, deskundige

Drs J. de Beuze AA, deskundige

L. Wolfs BSc, student-lid

Drs. T. Buising, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui VBI

Vlindersingel 220

3544 VM Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	11
3. Toetsing	16
4. Gerealiseerde leerresultaten	19
Bijlagen	23
Bijlage 1 Visitatiecommissie	24
Bijlage 2 Programma visitatie	25
Bijlage 3 Eindkwalificaties en programma's Bachelor en Ad Accountancy.....	27
Bijlage 4 Bestudeerde documenten	33

Samenvatting

Op 19 september 2018 zijn de bacheloropleiding en Associate degree Accountancy van de Leidse Onderwijs Instelling (LOI) gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **voldoende**.

Beoogde leerresultaten

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde leerresultaten als **goed**. De commissie stelt vast dat, voor zowel de bacheloropleiding Accountancy als de Ad Accountancy de programma leeruitkomsten voor wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet en goed zijn uitgewerkt. De opleidingen hebben een eigen profiel, waarin het onderscheid tussen de Ad en de bacheloropleiding expliciet is gemaakt. Tijdens de visitatie is dit ook bevestigd en herkend. De commissie is van mening dat de hogeschool zich hierin onderscheidt van andere accountancy opleidingen. De formulering van de programma leeruitkomsten voldoet aan de eisen die door deelname aan het experiment flexibilisering worden gesteld. De commissie stelt vast dat de opleidingen goed zijn afgestemd op de beroepspraktijk. Alle docenten zijn werkzaam in de beroepspraktijk, studenten zijn over het algemeen werkzaam in de beroepspraktijk en de opleidingen maken gebruik van de input van twee betrokken beroepenveldcommissies. De commissie waardeert het dat de opleidingen het civiel effect willen vergroten door aan de sluiten bij landelijke examens en bijbehorende erkenningen.

De commissie constateert dat de opleiding bij het opstellen van het beroeps- en opleidingsprofiel op gedegen wijze een verbinding heeft gelegd tussen de CEA-eindtermen en de opleidingsinhouden. In een overzicht bij het zelfevaluatierapport is terug te lezen op welke wijze en op welk niveau de CEA-eindtermen zijn terug te vinden in de opleiding. Op basis hiervan stelt de commissie vast dat op bachelor niveau adequaat invulling wordt gegeven aan de *common body of knowledge* voor accountancy. Dit stelt alumni van de bacheloropleiding in staat door te stromen naar de post-bachelor opleiding Accountant-Administratieconsulent.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat beide opleidingen goed voldoen aan deze standaard.

Programma

De commissie heeft vastgesteld dat de onderwijsleeromgeving studenten van beide opleidingen in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De opleidingen bieden een goede leeromgeving, waarin de thematische opbouw in clusters, de leerlijnen en de praktijkintegratie-opdrachten bijdragen aan de samenhang in het programma. De commissie constateert bovendien dat het programma relevant en actueel is. De commissie heeft veel waardering voor de praktijkintegratie-opdrachten waarmee elk cluster wordt afgerond. Hierin vindt daadwerkelijke integratie van theorie en praktijk plaats en wordt de onderzoekende houding van studenten gestimuleerd. De commissie is positief over de goed gestructureerde en degelijke opzet van het programma. Met de indeling in clusters van 30 EC sluiten de opleidingen bovendien aan bij de eisen van het experiment leeruitkomsten. Dat de opleidingen flexibel in te plannen zijn en studenten bij deze planning periodiek begeleid worden door hun coach, draagt bij aan de studeerbaarheid. Studenten hebben na elk cluster contact met hun coach over de planning en studievoortgang. De commissie heeft waardering voor dit frequente contact in een afstandsopleiding. De opleidingen sluiten aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Studenten kunnen bovendien het geleerde direct in hun eigen werkpraktijk toepassen. Het eerste jaar van de Ad is gelijk aan dat van de bacheloropleiding. In het tweede jaar zijn de modules en praktijkintegratie-opdrachten toegespitst op de toekomstige werkzaamheden van een Ad-er. Docenten zijn deskundig en betrokken. De hogeschool beschikt inmiddels over een goed ontwikkeld en inmiddels beproefd concept voor afstandsonderwijs. De digitale leeromgeving speelt daarin een essentiële ondersteunende rol.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat beide opleidingen goed voldoen aan deze standaard.

Toetsing

De opleidingen beschikken over een adequaat toetssysteem. De programma leeruitkomsten, module leeruitkomsten en indicatoren vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Studenten sluiten iedere module af met een individuele toets. Een aantal modules van de bacheloropleiding en de Ad wordt extern geëxamineerd. De commissie erkent de relevantie van deze externe certificering voor studenten. De bestudeerde toetsen zijn van voldoende niveau. Zoals eerder opgemerkt, waardeert de commissie de praktijkintegratie-opdrachten. De commissie stelt bovendien vast dat de bestudeerde praktijkintegratie-opdrachten, net als de feedback van docenten daarop, van goede kwaliteit zijn. De (domein) examencommissie geeft op adequate wijze vorm aan haar taak om de kwaliteit van toetsen te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleidingen. Dat de examencommissie ook zicht houdt op de kwaliteit van de externe examens vindt de commissie positief. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing van beide opleidingen als voldoende. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat beide opleidingen voldoen aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat beide opleidingen de beoogde leerresultaten realiseren. Dit wordt vastgesteld in de afstudeeropdracht waarmee zowel de Ad als de bacheloropleiding afgerond worden. Het afstudeertraject is degelijk opgezet en er zijn voldoende waarborgen voor het eindniveau. De commissie heeft in totaal zes afstudeerwerken bestudeerd, waarvan drie van de bacheloropleiding en drie van de Ad. Deze afstudeerwerken zijn het resultaat van de oude programma's, van de nieuwe programma's zijn nog geen werken beschikbaar. De commissie verwacht dat de praktijkintegratie-opdrachten, die de huidige studenten na elk cluster maken, zullen bijdragen aan de onderzoeksvaardigheden van studenten en op termijn ook aan de kwaliteit van de afstudeerwerken.

De commissie heeft waardering voor het beroepsgerichte karakter van de Ad afstudeeropdracht in het huidige (nieuwe) programma. Dit past volgens de commissie bij de doelstellingen van Ad's. In een van de bestudeerde afstudeerwerken van de Ad was dit beroepsgerichte karakter ook al goed zichtbaar. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat beide opleidingen voldoen aan deze standaard.

De commissie heeft waardering voor het beroepsgerichte karakter van de Ad afstudeeropdracht in het huidige (nieuwe) programma. Dit past volgens de commissie bij de doelstellingen van Ad's. In een van de bestudeerde afstudeerwerken van de Ad was dit beroepsgerichte karakter ook al goed zichtbaar. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat beide opleidingen voldoen aan deze standaard.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft de commissie volgende suggesties ter overweging:

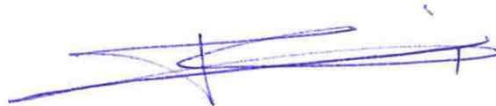
- De commissie adviseert de toetsen in de Ad een nog meer praktijkgericht karakter te geven.
- Ten aanzien van de bacheloropleiding merkt de commissie op dat er in de afstudeerwerken relatief weinig verwezen wordt naar wetenschappelijke artikelen. Ook kunnen de vraagstelling en de conclusies winnen aan scherpheid. Een aanzet wordt hiervoor al gegeven in een deel van de praktijkintegratie-opdrachten. De opleiding kan hieraan nog meer aandacht geven, zowel in de begeleiding van het afstuderen, als ook al tijdens de voorbereidende activiteiten.

Alle standaarden van het NVAO kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de bacheloropleiding Accountancy en de associate degree Accountancy. De commissie kwalificeert beide opleidingen als **voldoende**.

Namens de voltallige visitatiecommissie, Utrecht, oktober 2018

drs. R.R. van Aalst
Voorzitter

drs. T. Busing
Secretaris

Inleiding

De bacheloropleiding Accountancy leidt studenten op voor specifieke beroepsuitoefening in het financieel-economisch domein, met een focus op administratie, samenstellen, audit & assurance en advisering. De associate degree Accountancy leidt studenten op met vergelijkbare doelstellingen, echter op ander niveau (NLQF-5) en met minder aandacht voor advisering en assurance. Beide opleidingen bereiden studenten voor op een functie als accountant. Studenten worden opgeleid tot professionals die financiële analyses van een bedrijf uitvoeren, (zorgen voor) controle op verslaglegging en advies geven aan het management.

De instelling

De Leidse Onderwijsinstellingen (LOI) bestaat sinds 1923. De LOI is begonnen als opleider voor administratief-economische cursussen en is uitgegroeid tot een onderwijsinstelling met een breed aanbod van cursussen, mbo- en hbo-opleidingen. De LOI biedt vanaf 1996 hoger onderwijs aan, binnen de LOI Hogeschool. De missie van de LOI Hogeschool luidt: 'Het aanbieden van toegankelijk en arbeidsmarktrelevant afstandsonderwijs, dat zich voor de student kenmerkt door een individuele en flexibele leerroute, maximale onafhankelijkheid van tijd, plaats en tempo, continue beschikbaarheid van begeleiding, technische eenvoud en betaalbaar collegegeld. De LOI Hogeschool biedt een breed scala aan hbo-bachelor-opleidingen en Associate degree-opleidingen. De hogeschool verzorgt zowel klassikaal onderwijs als afstandsonderwijs, waarin de digitale leeromgeving van de LOI een belangrijke rol speelt. De opleidingen zijn ondergebracht in domeinen. Voorliggende bacheloropleiding en associate degree Accountancy zijn onderdeel van het domein Economics. Binnen dit domein worden ook bacheloropleidingen als Bedrijfseconomie, Bedrijfskunde en Commerciële Economie aangeboden.

LOI Hogeschool participeert in het experiment leeruitkomsten dat in 2016 door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is gestart. Dit experiment en bijbehorende pilots maakt het deelnemende opleidingen mogelijk het onderwijs te flexibiliseren met behulp van leeruitkomsten, online leren, werkend leren en

validering van eerder verworven kennis, vaardigheden en ervaring. De LOI werkt daartoe met programma leeruitkomsten die gerelateerd zijn aan clusters van 30 EC. De clusters omvatten meerdere modules van 10 of 5 EC.

De opleidingen

De bacheloropleiding Accountancy omvat 240 EC. Studenten betalen gedurende vier jaren lesgeld en hebben dan recht op zes jaar begeleiding. Studenten worden opgeleid voor het financieel-administratieve domein. De opleiding is per 1 september 2017 herzien, waarbij alle lopende studenten met behulp van een individueel traject zijn overgezet naar het nieuwe programma. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat dit voor een aantal studenten heeft geleid tot wat vertraging. Desondanks zijn de studenten positief over de inhoud en vorm van het nieuwe programma, zo bleek tijdens de visitatie.

De opleiding heeft programma leeruitkomsten geformuleerd waarmee de inhoud en het niveau van kennis, vaardigheden en houding beschreven is. Het programma bestaat uit acht clusters van 30 EC, waarbij voor elk cluster de programma leeruitkomst leidend is. Elk cluster wordt afgerond met een praktijkintegratie-opdracht waarin studenten het geleerde toepassen in een praktijkopdracht. Deze opdrachten zijn onderdeel van het portfolio van de student.

De opleiding bestaat uit een aantal leerlijnen: vak-kennisleerlijn, hbo-vaardigheidsleerlijn, onderzoek-leerlijn, beroepsgerichte leerlijn en de studieloopbaanleerlijn. Deze leerlijnen spelen een belangrijke rol in het bewaken van de samenhang

van de opleiding. De bacheloropleiding wordt afgerond met de afstudeeropdracht.

De Associate degree-opleiding (Ad) Accountancy omvat 120 EC. Studenten betalen gedurende twee jaren lesgeld en hebben recht op vier jaar begeleiding. De eerste twee clusters van 30 EC (het eerste jaar) zijn gelijk aan die van de bacheloropleiding Accountancy. In cluster 3 en 4 (het tweede jaar) volgen Ad studenten een eigen programma, dat wordt afgerond met de afstudeeropdracht.

Studenten kunnen meerdere modules tegelijk volgen en de volgorde van de modules binnen de propedeuse of de hoofdfase zelf bepalen. Binnen een cluster kunnen studenten de afrondende praktijkintegratie-opdracht echter pas maken als de onderliggende modules van dat cluster afgerond zijn.

Studenten ronden verschillende modules af met een extern examen van de Nederlandse Associatie voor Examinering. De hogeschool wil daarmee de herkenbaarheid en relevantie van de opleidingen vergroten.

De visitatie

LOI Hogeschool heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren.

Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleidingen een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleidingen heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 19 september 2018 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. De commissie heeft zich daarbij expliciet georiënteerd aan het cluster waarin deze opleidingen geplaatst zijn. Dit is met het voltallig panel gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) het panel.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie zijn de opleidingen in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Deze rapportage is in oktober 2018 in concept toegestuurd aan de opleidingen; de reacties van de opleidingen zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleidingen gaat een ontwikkelgesprek plaatsvinden december 2018. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde leerresultaten als **goed**. De commissie stelt vast dat, voor zowel de bacheloropleiding Accountancy als de Ad Accountancy de programma leeruitkomsten voor wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet en goed zijn uitgewerkt. De opleidingen hebben een eigen profiel, waarin het onderscheid tussen de Ad en de bacheloropleiding expliciet is gemaakt. De bacheloropleiding richt zich daarin meer op advies en assurance. Tijdens de visitatie is dit ook bevestigd en herkend. De commissie is van mening dat de hogeschool zich hierin onderscheidt van andere accountancy opleidingen. De formulering van de programma leeruitkomsten voldoet aan de eisen die door deelname aan het experiment flexibilisering worden gesteld. De commissie stelt vast dat de opleidingen goed zijn afgestemd op de beroepspraktijk. Alle docenten zijn werkzaam in de beroepspraktijk, studenten zijn over het algemeen werkzaam in de beroepspraktijk en de opleidingen maken gebruik van de input van twee betrokken beroepenveldcommissies. De commissie waardeert het dat de opleidingen het civiel effect willen vergroten door aan de sluiten bij landelijke examens en bijbehorende erkenningen.

Bevindingen

De bacheloropleiding en Ad Accountancy leiden studenten op voor een specifieke beroepsuitoefening in het financieel-economisch domein en de accountancy in het bijzonder. Bachelor studenten werken bij aanvang van de opleidingen veelal al bij een accountantspraktijk of bij de belastingdienst en hebben de ambitie om door te willen groeien in hun werk.

In de bacheloropleiding ligt de nadruk op administratie, controle op verslaggeving, samenstellen, audit & assurance en advisering van het management. Afgestudeerden van de bacheloropleiding kunnen na de opleiding werkzaam zijn als assistent accountant bij een accountantskantoor, controller of intern accountant bij een groot bedrijf of overheidsinstelling. Daarnaast kunnen ze doorgroeien tot AA- of RA- accountant.

Ad-studenten werken bij aanvang van de opleidingen veelal als administrateur, administratief medewerker of beginnende assistent accountant en hebben de ambitie om door te willen groeien in hun werk.

In de Ad is aandacht voor de uitvoerende en controlerende rol in het verzorgen van de (financiële) administratie van cliënten. Afgestudeerde Ad-ers

kunnen na de opleiding aan de slag als junior assistent accountant, waarbij ze zelfstandig financiële informatie kunnen samenbrengen, beheren en verstrekken aan cliënten. Afgestudeerden werken op het gebied van de administratieve en financiële dienstverlening, veelal bij de op het midden- en kleinbedrijf gerichte accountantskantoren en bij administratiekantoren. Ze kunnen bovendien doorstromen naar de bacheloropleiding Accountancy.

Ten opzichte van de Ad afgestudeerde richt de bachelor afgestudeerde zich op toekomstgericht (middellange en lange termijn) anticiperen (vaak zonder heldere richtlijnen en kaders) en uitgebreidere vakkennis om ook in complexe situaties accountancy taken uit te kunnen voeren. Bovendien is er aandacht voor leidinggeven en advies geven. De Ad afgestudeerde is meer gericht op uitvoerende werkzaamheden.

De hogeschool heeft een eigen opleidingsprofiel opgesteld voor haar accountancy opleidingen. Dit opleidingsprofiel is gebaseerd op de eisen van de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). De NBA heeft kerncompetenties geformuleerd inzake de vaktechnische deskundig-

heid, professionele vaardigheden en professionele waarden, normen en gedrag om deze competenties te kunnen laten zien in de beroepspraktijk. De CEA eindtermen (die gebaseerd zijn op de NBA competenties) zijn in 2016 herzien en omvat de *'common body of knowledge'* voor alle typen accountants. Onderdeel van deze *'common body of knowledge'* zijn de vakgebieden die aan de orde dienen te komen, de minimale studiebelasting en de eindtermen per vakgebied. De eisen van de NBA en de CEA vormen de basis van de accountancy opleidingen van de LOI. Daarnaast heeft de hogeschool de generieke hbo competenties, de Dublin descriptoren en het Nederlands kwalificatiekader NLQF verwerkt in haar opleidingsprofiel.

De hogeschool heeft de hiervoor beschreven competenties en eindtermen uitgewerkt in programma leeruitkomsten. Deze programma leeruitkomsten zijn gegroepeerd in clusters van 30 EC (die elk uit modules van 10 of 5 EC bestaan). De programma leeruitkomsten zijn per module uitgewerkt in module leeruitkomsten. Studenten worden hierover geïnformeerd in de modulebeschrijvingen.

Afstemming beroepenveld

De afstemming met het beroepenveld krijgt op verschillende manieren vorm. Het domein Economics waar de opleidingen onderdeel van uit maken, kent een eigen beroepenveldcommissie. Deze beroepenveldcommissie bestaat uit zeven vertegenwoordigers van het werkveld en komt twee à drie keer per jaar bijeen. Onderwerpen van gesprek zijn bijvoorbeeld wijzigingen in het curriculum en trends en ontwikkelingen in het werkveld.

De hogeschool maakt deel uit van de Vereniging Aangewezen Accountancy scholen (VAAC), waarin particuliere opleidingsinstituten verenigd zijn. De VAAC kent (samen met het samenwerkingsverband SPD Bedrijfsadministratie) een landelijke beroepenveldcommissie. Met deze beroepenveldcommissie vindt twee keer per jaar overleg plaats.

Tijdens de visitatie heeft de commissie gesproken met vertegenwoordigers van zowel de beroepenveldcommissie Economics van de hogeschool als de hierboven genoemde landelijke beroepenveldcommissie. Daarbij is bevestigd dat het curriculum van de bacheloropleiding en de Ad, samen met ontwikkelingen in het werkveld belangrijke gespreksonderwerpen zijn in beide commissies. De vertegenwoordigers voelen zich ook gehoord door de opleiding, zo wordt de discussie over toenemende aandacht voor adviesvaardigheden en ethiek door de opleiding ter harte genomen. Desgevraagd is opgemerkt dat de LOI in staat is snel actuele ontwikkelingen en veranderingen in de opleidingen in te voeren. Tijdens het gesprek is bovendien de behoefte aan een Ad Accountancy onderstreept. De Ad biedt volgens de betrokkenen doorgroeimogelijkheden voor medewerkers met een mbo achtergrond. Hoewel de Ad nog relatief onbekend is in het werkveld, is volgens de betrokkenen vooral behoefte aan Ad-ers bij MKB bedrijven en minder bij de grotere organisaties. Betrokkenen waarderen het beroepsgerichte karakter van de praktijkintegratie-opdrachten; daarmee wordt een toegevoegde waarde voor de beroepspraktijk van de student gecreëerd.

De afstemming met het beroepenveld vindt bovendien plaats doordat docenten, ontwikkelaars en studenten werkzaam zijn in de beroepspraktijk. Daarnaast kent elke opleiding van de hogeschool een programmaleider uit het werkveld. De programmamanager is samen met de programmaleider verantwoordelijk voor de aansluiting met de actuele beroepspraktijk en onderhoudt daartoe nauw contact met het werkveld. Dit verloopt veelal via de accountmanagers van LOI zakelijk, die een relatie hebben met relevante bedrijven en organisaties uit de profit- en non-profitsector. De signalen die de programmamanager opvangt van bijvoorbeeld accountmanagers, docenten, het werkveld, de programmaleider en de beroepenveldcommissie, kunnen aanleiding zijn het programma te actualiseren of veranderen.

De hogeschool wil bovendien het civiel effect van haar opleidingen vergroten door studenten in staat te stellen externe examens te maken. Bij voorliggende opleidingen Accountancy betreft dit de examens Moderne Bedrijfsadministratie en Vakopleiding Bedrijfsadministratie & Accountancy van de Nederlandse Associatie voor examinering.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de bacheloropleiding Accountancy en de Associate degree-opleiding Accountancy een nadrukkelijk eigen profiel kennen. Dit wordt zichtbaar in het eigen beroeps- en opleidingsprofiel dat is opgesteld.

De commissie constateert dat de opleiding bij het opstellen van het beroeps- en opleidingsprofiel op gedegen wijze een verbinding heeft gelegd tussen de CEA-eindtermen en de opleidingsinhouden. In een overzicht bij het zelfevaluatie-rapport is terug te lezen op welke wijze en op welk niveau de CEA-eindtermen zijn terug te vinden in de opleiding. Op basis hiervan stelt de commissie vast dat op bachelor niveau adequaat invulling wordt gegeven aan de *common body of knowledge* voor accountancy. Dit stelt alumni van de bacheloropleiding in staat door te stromen naar de post-bachelor opleiding Accountant-Administratieconsulent.

Het opleidingsprofiel wordt gekenmerkt door een brede basis met veel aandacht voor accounting en auditing en assurance, waarna verdieping plaats vindt. De commissie constateert bovendien

dat de hogeschool goed heeft nagedacht over het (niveau) verschil tussen de bacheloropleiding en de Ad in relatie tot de toekomstige beroepspraktijk en dit expliciet heeft gemaakt. De commissie vindt dat de hogeschool zich hierin onderscheid van andere accountancy opleidingen.

De commissie constateert dat het eigen profiel bovendien zeer consequent is uitgewerkt in programma leeruitkomsten en module leeruitkomsten. De module leeruitkomsten zijn uitgewerkt in concrete indicatoren die zichtbaar zijn in de toetsing. De programmaleeruitkomsten zijn afgestemd op de (inter)nationale eisen van het vakgebied, de algemene hbo competenties en de internationale eisen aangaande het bachelor- of Ad niveau. Met de formulering van leeruitkomsten voor clusters van 30 EC sluiten de opleidingen bovendien aan bij de eisen die door deelname aan het experiment leeruitkomsten gesteld worden.

De commissie stelt vast dat de opleidingen goed zijn afgestemd op de beroepspraktijk. Alle docenten zijn werkzaam in de beroepspraktijk, studenten zijn over het algemeen werkzaam in de beroepspraktijk en de opleidingen maken gebruik van de input van twee betrokken beroepenveldcommissies. In de beroepenveldcommissies staan actuele thema's op de agenda. De commissie waardeert het dat de opleidingen het civiel effect willen vergroten door aan te sluiten bij landelijke examens en bijbehorende erkenningen.

Alles overwegende beoordeelt het panel dat beide opleidingen goed voldoen aan deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

De commissie heeft vastgesteld dat de onderwijsleeromgeving studenten van beide opleidingen in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De opleidingen bieden een goede leeromgeving, waarin de thematische opbouw in clusters, de leerlijnen en de praktijkintegratie-opdrachten bijdragen aan de samenhang in het programma. De commissie constateert bovendien dat het programma relevant en actueel is. De commissie heeft waardering voor de praktijkintegratie-opdrachten waarmee elk cluster wordt afgerond. Hierin vindt daadwerkelijke integratie van theorie en praktijk plaats en wordt de onderzoekende houding van studenten gestimuleerd. De commissie is positief over de goed gestructureerde en degelijke opzet van het programma. Met de indeling in clusters van 30 EC sluiten de opleidingen bovendien aan bij de eisen van het experiment leeruitkomsten. Dat de opleidingen flexibel in te plannen zijn en studenten bij deze planning periodiek begeleid worden door hun coach, draagt bij aan de studeerbaarheid. Studenten hebben na elk cluster contact met hun coach over de planning en studievoortgang. De commissie heeft veel waardering voor dit frequente contact in een afstandsopleiding. De opleidingen sluiten aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Studenten kunnen bovendien het geleerde direct in hun eigen werkpraktijk toepassen. De eerste twee clusters van de Ad zijn gelijk aan die van de bacheloropleiding. In het derde en vierde cluster zijn de modules en praktijkintegratie-opdrachten toegespitst op de toekomstige werkzaamheden van een Ad-er. Docenten zijn deskundig en betrokken. De hogeschool beschikt inmiddels over een goed ontwikkeld en inmiddels beproefd concept voor afstandsonderwijs. De digitale leeromgeving speelt daarin een essentiële ondersteunende rol

Bevindingen

Programma

De bacheloropleiding Accountancy kent een propedeuse (60 EC), een hoofdfase (150 EC) en een afstudeerfase (30 EC). In de propedeuse vindt een brede oriëntatie op het vakgebied plaats. De hoofdfase biedt verdieping in het vakgebied.

De opleiding is vormgegeven in clusters van 30 EC. Elk cluster is een thematisch geheel en omvat een aantal met elkaar samenhangende modules. Studenten starten met de clusters Oriëntatie financieel professional en Inleiding economische verschijnselen. Onderdeel van het eerste cluster zijn algemene modules zoals de module Effectief communiceren en de module Inleiding Onderzoek doen. Daarna is er aandacht voor de clusters Interne beheersing en Verslaggeving en vervolgens voor de clusters Recht en fiscaliteit en Controle en verdieping interne beheersing. De laatste twee clusters zijn De kern van accountancy en het Afstuderen. De opleiding wordt afgerond met de afstudeeropdracht (20 EC).

Met uitzondering van het cluster Afstuderen, wordt elk cluster met een praktijkintegratie-opdracht afgerond. In deze opdracht vindt integratie tussen theorie en praktijk plaats. Studenten verbinden de geleerde kennis met hun ervaringen in de praktijk en reflecteren op de leeruitkomsten waartoe opgeleid wordt. De opdrachten monden uit in een specifiek beroepsproduct.

De samenhang in de opleiding wordt op verschillende manieren bewaakt; met behulp van de leerlijnen, de praktijkintegratie-opdrachten en de thematische indeling van de clusters. Elk cluster omvat een thematisch geheel van samenhangende modules. De complexiteit van deze thema's neemt toe gedurende de opleiding. Met de praktijkintegratie-opdrachten wordt de samenhang tussen en integratie van theorie en praktijk bewaakt. Ook hiervan neemt de complexiteit toe gedurende de opleiding.

Daarnaast wordt met verschillende leerlijnen de samenhang bewaakt: de vakkennisleerlijn, de

Hbo-vaardigheidsleerlijn, de onderzoeksleerlijn, de beroepsgerichte leerlijn en de studieloopbaan leerlijn. In de vakkennis leerlijn worden de modules gegeven die gericht zijn op de specifieke vakinhoudelijke taken van de accountant. Hierbinnen wordt onderscheid gemaakt in de vakgebieden Financial accounting/ bedrijfsadministratie, Internal control & Accounting information systems, Bedrijfseconomie en Fiscaliteit, Recht & Economie. Dit laatste vakgebied omvat bijvoorbeeld modules op het gebied van MBA belastingwetgeving, privaatrecht en bedrijfsrecht.

De Hbo-vaardigheidsleerlijn is gericht op de meer generieke hbo vaardigheden als communiceren en kritische beroepshouding. Dit krijgt concreet vorm in de modules Effectief communiceren en Algemene beroepsoriëntatie in de propedeuse en de modules Leidinggeven en Adviesvaardigheden in de hoofdfase. Onderdeel van deze leerlijn is een aantal praktijkdagen waarbij studenten de gelegenheid wordt geboden de vaardigheden te oefenen.

Onderzoeksvaardigheden zijn onderdeel van de onderzoeksleerlijn. Daarbij wordt in het eerste jaar, in de module Inleiding onderzoek, aandacht besteed aan basale onderzoeksvaardigheden gericht op een onderzoekende houding, het toepassen van kennis uit onderzoek van anderen en het zelf onderzoek doen. De module Onderzoek voor financials bereidt studenten voor op hun afstudeeropdracht en is gericht op het zelfstandig kunnen opzetten, ontwerpen en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Daarbij wordt bijvoorbeeld ingegaan op de probleemstelling, methodologie en rapportage. Studenten brengen hun onderzoeksvaardigheden bovendien in de praktijk in de praktijkintegratie-opdrachten waarmee elk cluster wordt afgesloten. In deze opdrachten (met een toenemende complexiteit) wordt verwacht dat studenten het geleerde toepassen in de eigen beroepspraktijk, wat resulteert in een beroepsproduct. De praktijkintegratie-opdrachten zijn onderdeel van de beroepsgerichte leerlijn.

De studieloopbaanleerlijn is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de student. Onderdeel daarvan is de module Portfolio en de coaching van de student. Bij het onderdeel voorzieningen wordt daar nader op ingegaan.

Het eerste jaar van de Ad Accountancy is gelijk aan het eerste jaar van de bachelor. Het tweede jaar is opgebouwd uit modules van de bacheloropleiding en thema's en praktijkintegratie-opdrachten die passen bij het profiel van de Ad. De Ad wordt afgerond met een praktijkopdracht (5 EC). Ad studenten volgen in het tweede jaar drie modules op NLQF niveau 6. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de opleiding hen hiermee wil voorbereiden op een eventuele doorstroom naar de bacheloropleiding Accountancy.

Onderwijsleeromgeving

De bacheloropleiding wordt als afstandsopleiding en klassikale opleiding aangeboden. De LOI biedt van oudsher afstandsonderwijs aan en is in 2012 gestart met de klassikale variant. Voor de bacheloropleiding Accountancy betekent dit dat de klassikale studenten gebruik maken van hetzelfde lesmateriaal en dezelfde leeromgeving als de afstandsstudenten, aangevuld met een lesdag per twee à drie weken. Deze lesdagen vinden plaats in groepen van tien à twaalf studenten en zijn vooral gericht op verdieping van de kennis en het uitwisselen van kennis en ervaring. De afstandsvariant kent vijf verplichte contactdagen bij de modules Effectief communiceren, Praktijkintegratie Oriëntatie financial professional, Leidinggeven, Adviseren en bij de afstudeeropdracht.

De opleidingen maken gebruik van lesmateriaal dat deels bestaat uit boeken en deels uit lesmateriaal dat in opdracht van LOI Hogeschool door deskundigen is samengesteld. Bij de ontwikkeling van een module wordt in overleg met de ontwikkelaar en programmaleider afgestemd welke literatuur passend is; LOI-eigen lesmateriaal, vakliteratuur of een combinatie. Het LOI-eigen lesmateriaal bevat de relevante onderwerpen uit de actuele (inter)nationale vakliteratuur. Dit LOI-eigen lesmateriaal kent conform het didactisch model

van LOI Hogeschool een uniforme opzet, waardoor het geschikt is voor zelfstudie met begeleiding op afstand.

Studenten hebben, zo bleek tijdens de visitatie, voor de LOI gekozen vanwege het flexibele karakter van de opleidingen. De keuze voor klassikaal onderwijs komt vooral voort uit 'het hebben van een stok achter de deur'. Studenten hebben desgevraagd opgemerkt dat het bereiken van de klantenservice verbeterd is en dat de wachttijd verkort is.

Personeel

Studenten worden begeleid en beoordeeld door docenten (klassikale begeleiding en online), examencorrectoren (beoordelaars schriftelijke examens), opleidingscoaches, stagedocenten (begeleiding online en beoordelaars opdrachten), praktijkbegeleiders (persoonlijke begeleiding op de stageplek), afstudeerbegeleiders (persoonlijke begeleiding) en afstudeerdocenten (begeleiding op afstand en beoordelaars opdrachten).

Alle medewerkers van voorliggende opleidingen zijn werkzaam in de beroepspraktijk. Dit geldt ook voor de ontwikkelaars en beoordelaars van het lesmateriaal (lesstof, examens en dergelijke). Bij elke module worden minimaal twee docenten ingezet zodat bij afwezigheid vervanging aanwezig is. De reactietermijn is bepalend voor de inzet van docenten. De hogeschool hanteert een vereiste reactietermijn voor huiswerkopdrachten van 48 uur. Voor praktijkopdrachten en inzendingen met betrekking tot het afstuderen is de reactietermijn vijf- tot tien werkdagen. Als deze termijn niet gerealiseerd kan worden, worden extra of andere docenten ingezet. De kwaliteit van docenten wordt steekproefsgewijs gecontroleerd, met behulp van peerreview. Daarnaast wordt gecontroleerd of docenten de met de studenten afgesproken service-levels halen.

De docenten en ontwikkelaars vormen een vaste groep waardoor er snel een beroep gedaan kan worden als het gaat om het actualiseren van het

lesmateriaal. Met oog op de specialistische onderwerpen en de dynamische karakter van het vakgebied zoekt het opleidingsmanagement continu naar nieuwe medewerkers uit de beroepspraktijk.

Voor de betrokken docenten wordt jaarlijks een bijeenkomst georganiseerd. Dan ontmoeten opleidingsmanagement van LOI Hogeschool en docenten elkaar en kunnen zij ervaringen en informatie uitwisselen. Bij de laatste bijeenkomst stond e-coaching centraal. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat nieuwe docenten voor de klassikale variant eerst een proefles dienen te verzorgen en een assessment afleggen. Ook zijn er digitale modules beschikbaar voor docenten over het didactische model en de leeromgeving van de hogeschool. Voor docenten in de klassikale variant wordt jaarlijks een intervisie bijeenkomst georganiseerd en voor afstudeerdocenten een jaarlijkse kalibratiesessie.

Het opleidingsmanagement van LOI Hogeschool bestaat uit de zogenaamde 'driehoek' programmamanager, servicemanager en realisatiemanager. Zij managen de opleiding ieder vanuit hun eigen scope. De programmamanager is verantwoordelijk voor de opbouw van het programma en de aansluiting op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk en de markt. Hij werkt hierbij samen met de programmaleider. De servicemanager is verantwoordelijk voor het lopende programma en de bijbehorende begeleiding en beoordeling. Hij is eerste aanspreekpunt van studenten en docenten. De realisatiemanager is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het lesmateriaal en de leeromgeving en werkt hierbij samen met ontwikkelaars.

Studenten en alumni zijn, zo bleek tijdens de visitatie, zeer tevreden over de feedback van hun docenten op de inzendopgaven. Ook reageren docenten snel op vragen en inzendopgaven.

Voorzieningen

Onderdeel van de eerder genoemde studielooptraject is de module Portfolio en de coaching van de student. Bij de start van de opleiding krijgen studenten een coach toebedeeld. De coach begeleidt de student bij de studievoortgang en competentieontwikkeling. Studenten reflecteren na ieder cluster op de eigen voortgang en ontwikkeling. Studenten nemen deze reflectie en de beroepsproducten die ze gedurende de opleiding maken, op in hun portfolio. De reflectie wordt voorgelegd aan de coach middels inzendopgaven en face-to-face gesprekken met de coach. Daarnaast onderhouden studenten contact met hun coach via de digitale leeromgeving. Studenten nemen dit, samen met hun beroepsproducten (van de praktijkintegratie-opdrachten) op in hun portfolio. Aan het einde van de opleiding wordt de module portfolio afgerond met een eindverslag van de student over de eigen competentie ontwikkeling. Dit wordt besproken tijdens de mondelinge afstudeerzitting (zie ook standaard 4).

De student vindt alle praktische informatie over de opleiding in de digitale leeromgeving (LOI Campus). De digitale leeromgeving biedt per module een overzicht van het onderwijs en de studie-activiteiten. De modules zijn voorzien van oefentoetsen en kennistrainers. Onderdeel van elke module zijn inzendopgaven die de student via de leeromgeving indient. Deze opdrachten worden op afstand door de docent beoordeeld en van feedback voorzien. In de leeromgeving kunnen studenten ook werken aan hun digitaal portfolio, live webinars volgen en kennisclips bekijken.

Ook wordt de wijze van toetsing inzichtelijk gemaakt in de digitale leeromgeving. Via het examenoverzicht hebben studenten overzicht over de hele opleiding en welke toetsen er afgelegd moeten worden. Studenten kunnen oefentoetsen maken om zich voor te bereiden op de (landelijke) examens. Daarnaast zijn er kennistrainers beschikbaar. De leeromgeving geeft bovendien de door de student behaalde resultaten weer. De

(klassikale) docent en de aangewezen coach kunnen via de digitale leeromgeving de voortgang en het studietempo van de student volgen.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn tevreden over de coaching en de frequentie daarvan. Ze ervaren het als 'een stok achter de deur'.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat beide programma's een zeer gedegen opzet kennen en studenten in staat stelt de programma leeruitkomsten te bereiken. De programma leeruitkomsten zijn per module vertaald in module leeruitkomsten en bijbehorende indicatoren. Het onderscheid tussen de Ad en de bacheloropleiding is zichtbaar in de programma's.

De commissie waardeert het dat de structuur van de programma's zowel de samenhang als de flexibiliteit bevorderen. De commissie stelt vast dat de goede samenhang in het programma niet alleen geborgd wordt door de thematische indeling in clusters en de verschillende leerlijnen maar ook door de praktijkintegratie-opdrachten. De thematische indeling van de clusters, het kunnen volgen van meerder modules tegelijk en het binnen een fase zelf kunnen bepalen van de volgorde van modules, dragen volgens de commissie bij aan de flexibiliteit van het programma; een belangrijke onderdeel van de missie van de hogeschool. De commissie is positief over de zeer gedegen opzet van het programma en de praktijkintegratie-opdrachten. Deze opdrachten dragen, ter afronding van elk cluster, bij aan de integratie van en samenhang tussen theorie en (de eigen werk-) praktijk. Ook dragen deze volgens de commissie bij aan de onderzoekende houding van de student.

Met betrekking tot de module Leidinggeven, geeft de commissie ter overweging mee deze module een meer praktijkgerichte invulling te geven, met aandacht voor de rol van de afgestu-

deerde in de beroepspraktijk (bijvoorbeeld in relatie tot samenwerking, conflicthantering en omgaan met feedback).

De commissie heeft tijdens de visitatie het studiemateriaal en de gebruikte literatuur van verschillende modules ingezien. Op basis daarvan stelt zij vast dat de opleidingen gebruik maken van relevante en actuele literatuur. Hoewel hier in praktijkintegratie-opdrachten gebruik van wordt gemaakt, geeft de commissie ter overweging mee in de bacheloropleiding meer aandacht te besteden aan de bestudering van vakliteratuur.

Tijdens de visitatie heeft de commissie in een demonstratie kennis genomen van de digitale leeromgeving. Zij constateert op basis daarvan en op basis van de gevoerde gesprekken dat de hogeschool beschikt over een goed ontwikkeld en inmiddels beproefd concept voor afstandsonderwijs. De digitale leeromgeving speelt daarin een essentiële ondersteunende rol. De commissie vindt het zeer positief dat er, binnen het concept van afstandsonderwijs, zeer frequent contact is tussen de coach en de student. De student heeft

bij aanvang van de opleiding en na elk cluster contact met de coach. De commissie stelt tevens vast dat de programma's aansluiten bij de kwalificaties van de instromende studenten.

De commissie stelt vast, op basis van de gevoerde gesprekken en de bestudeerde CV's, dat de opleidingen worden verzorgd door enthousiaste, betrokken en deskundige docenten. Er is ruime expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van accountancy en alle docenten staan in contact met het werkveld.

Hoewel het buiten de scope van het beperkte beoordelingskader valt, is het de commissie opgevallen dat studenten vrij lang over de opleiding doen. De commissie vraagt zich dan ook af of het in de voorlichting naar studenten niet wenselijk is dit realistische perspectief meer expliciet te benoemen.

Alles overwegende beoordeelt het panel dat beide opleidingen goed voldoen aan deze standaard.

3. Toetsing

De opleidingen beschikken over een adequaat toetssysteem. De programma leeruitkomsten, module leeruitkomsten en indicatoren vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Studenten sluiten iedere module af met een individuele toets. Een aantal modules van de bacheloropleiding en de Ad wordt extern geëxamineerd. De commissie erkent de relevantie van deze externe certificering voor studenten. De bestudeerde toetsen zijn van voldoende niveau. De commissie adviseert de toetsen in de Ad een meer praktijkgericht karakter te geven. Zoals eerder opgemerkt, waardeert de commissie de praktijkintegratie-opdrachten. De commissie stelt bovendien vast dat de bestudeerde praktijkintegratie-opdrachten, net als de feedback van docenten daarop, van goede kwaliteit zijn. De (domein) examencommissie geeft op adequate wijze vorm aan haar taak om de kwaliteit van toetsen te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleidingen. Dat de examencommissie ook zicht houdt op de kwaliteit van de externe examens vindt de commissie positief. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing van beide opleidingen als voldoende.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Elke module van beide opleidingen wordt afgerond met een toets. De opleidingen maken gebruik van toetsvormen als praktijkopdracht, (intern of extern) examen, portfolio-opdracht en reflectie.

Elk thema wordt afgerond met een praktijkintegratie-opdracht waarin de leerstof van de verschillende modules wordt geïntegreerd en de brug met de praktijk wordt geslagen, in de vorm van een te maken beroepsproduct. Na het behalen van een toets c.q. examen ontvangt de student een LOI Hogeschool-certificaat.

Een aantal modules wordt afgerond met een extern examen. De hogeschool wil daarmee het civiel effect van de opleidingen vergroten. Studenten behalen certificaten voor Moderne Bedrijfsadministratie en Vakopleiding Bedrijfsadministratie & Accountancy van de Nederlandse Associatie voor examinering. In de bacheloropleiding worden elf modules afgerond met een extern examen. In de Ad opleiding worden acht modules afgerond met een extern examen.

De hogeschool biedt flexibele examens. Dit betekent dat studenten, bij de veelal digitale examens,

zelf een tijdstip en locatie kunnen kiezen passend in hun eigen studieplanning. De toetsing vindt daarbij altijd plaats in een gecontroleerde omgeving van de eigen of gecertificeerde examenorganisaties.

Voor studenten wordt de wijze van toetsing inzichtelijk gemaakt binnen LOI Campus, op het examenoverzicht. Daarin staat vermeld welke toetsen er afgelegd moeten worden en wat het aantal te behalen EC per toets is. Ook kan de student daarin de behaalde resultaten zien.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn tevreden over het niveau van de toetsen. Ook sluiten deze over het algemeen aan bij de bestudeerde stof. Ook de mogelijkheid om externe certificaten te behalen wordt door studenten gewaardeerd. Studenten waarderen het flexibele karakter van de examinering.

Passend bij het experiment leeruitkomsten kunnen studenten ook op andere manieren laten zien dat zij de programma leeruitkomsten beheersen. Dit kan middels de erkenning van eerder verworven kwalificaties (EVK) aan te tonen door overlegging van certificaten, externe validatie door EVC-bureaus met behulp van een portfolio en een assessment en interne validatie. Bij de externe validatie stellen twee onafhankelijke examinatoren

van de LOI vast, op basis van het dossier van het externe bureau, of de student ook daadwerkelijk in aanmerking komt voor vrijstellingen. Bij de interne validatie stelt de student in overleg met de coach een dossier op per eenheid van leeruitkomsten. Dit dossier wordt ook door twee onafhankelijke examinatoren van de LOI beoordeeld. Het systeem van interne validatie is voor de opleiding Accountancy nog in ontwikkeling, zo bleek tijdens de visitatie.

Borging van toetskwaliteit

De toetsvormen zijn vastgelegd in het examenplan van elke opleiding. Voor elke module zijn een leer- en toetsplan en een toetsmatrijs opgesteld. Het leer- en toetsplan geeft de leeruitkomsten en de bijbehorende indicatoren weer, met het gewenste beheersingsniveau. De toetsmatrijs borgt dat alle eindtermen adequaat worden getoetst. Hierdoor komen ook alle CEA-eindtermen aan bod.

De kwaliteit van de toetsen wordt gewaarborgd door zowel vakinhoudelijke als generieke criteria met betrekking tot validiteit en betrouwbaarheid. Docenten c.q. ontwikkelaars maken, aan de hand van de kaders van de hogeschool, de toets. De inhoudelijke juistheid van een toets wordt beoordeeld door een inhoudsdeskundige. De toetsdeskundige van de hogeschool beoordeelt de opzet van de toets, de toetsmatrijs, de toets en het antwoordmodel c.q. de correctierichtlijnen. Gemaakte toetsen worden door twee docenten c.q. examinatoren nagekeken en beoordeeld.

De toetsing, diplomering en de borging van het eindniveau van de bacheloropleiding en de Ad Accountancy vallen onder verantwoordelijkheid van de examencommissie Economics, één van de zes domeinexamencommissies van LOI Hogeschool. Deze autonome examencommissie is verantwoordelijk voor het toetsbeleid, de inhoud en het eindniveau van de toetsproducten en de getuigschriften binnen het domein Economics. De (domein) examencommissie komt drie keer per

jaar bijeen. De (domein) examencommissie beoordeelt bovendien periodiek en steekproefsgevijs de toetsproducten en het eindniveau. De (domein) examencommissie heeft inzicht in de examenbanken van de associatie en neemt deel aan de evaluatiesessies van de associatie. De Centrale Examencommissie van de LOI is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en het proces van examinering.

De commissie heeft tijdens de visitatie met vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken. Daarbij is duidelijk geworden dat de volgende steekproef gericht zal zijn op het controleren van de afstudeerwerken van de huidige (nieuwe) programma's en het portfolio. Desgevraagd is opgemerkt dat naar aanleiding van klachten van studenten, evaluatiegegevens en slagingspercentages, examens worden aangepast. Het aangepaste examen is vervolgens binnen enkele dagen beschikbaar voor de studenten.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat beide opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing. De commissie heeft enkele toetsen bestudeerd en constateert dat de kwaliteit daarvan aan de maat is. Het is de commissie in zijn algemeenheid opgevallen dat de toetsen vooral gericht zijn op reproductie van kennis. De commissie adviseert het praktijkgerichte karakter van de Ad ook te laten doorklinken in de toetsing. Ten aanzien van de module Leidinggeven van de bacheloropleiding merkt de commissie op dat de bijbehorende toets wellicht wat te theoretisch is. Ze geeft de opleiding ter overweging mee te onderzoeken of hierin meer aandacht kan zijn voor toepassing van kennis en vaardigheden.

De commissie stelt vast dat de bestudeerde praktijkintegratie-opdrachten van goed niveau zijn. De commissie is van mening dat deze opdrachten studenten daadwerkelijk uitdagen de verbinding tussen theorie en hun eigen werkpraktijk te maken. De feedback van docenten op de bekeken

praktijkintegratie-opdrachten is bovendien van goede kwaliteit volgens de commissie.

De commissie stelt vast dat de examencommissie haar taken adequaat uitvoert. De commissie vindt het positief dat de examencommissie actief de kwaliteit van de externe examens bewaakt. Ook

stelt zij vast dat de examencommissie zich bewust is van het verschil in niveau tussen de Ad en de bacheloropleiding.

Alles overwegende beoordeelt het panel dat beide opleidingen voldoen aan deze standaard.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat beide opleidingen de beoogde leerresultaten realiseren. Dit wordt vastgesteld in de afstudeeropdracht waarmee zowel de Ad als de bacheloropleiding afgerond worden. Het afstudeertraject is degelijk opgezet en er zijn voldoende waarborgen voor het eindniveau. De commissie heeft in totaal zes afstudeerwerken bestudeerd, waarvan drie van de bacheloropleiding en drie van de Ad. Deze afstudeerwerken zijn het resultaat van de oude programma's, van de nieuwe programma's zijn nog geen werken beschikbaar. Ten aanzien van de bacheloropleiding merkt de commissie op dat er in de afstudeerwerken relatief weinig verwezen wordt naar wetenschappelijke artikelen. Ook kunnen de vraagstelling en de conclusies winnen aan scherpheid. De commissie verwacht dat de praktijkintegratie-opdrachten, die de huidige studenten na elk cluster maken, zullen bijdragen aan de onderzoeksvaardigheden van studenten en op termijn ook aan de kwaliteit van de afstudeerwerken. De commissie heeft waardering voor het beroepsgerichte karakter van de Ad afstudeeropdracht in het huidige (nieuwe) programma. Dit past volgens de commissie bij de doelstellingen van Ad's. In een van de bestudeerde afstudeerwerken van de Ad was dit beroepsgerichte karakter ook zichtbaar.

Bevindingen

De bacheloropleiding Accountancy wordt afgerond met een afstudeeropdracht van 20 EC. Met deze opdracht laat de student zien dat hij de theorie volledig kan integreren in de eigen (relevante) beroepspraktijk. De afstudeeropdracht komt voort uit een onderzoeksvraag uit de eigen beroepspraktijk van de student.

De afstudeeropdracht wordt van tevoren goedgekeurd door de opleiding. Bij het tot stand komen van de opdracht zijn de student, de begeleidende docent en de werk- of stageplek van de student betrokken. Het afstudeerproces kent zes inzendmomenten; momenten waarop de student feedback krijgt van de afstudeer docent. Dit betreft bij het geleide formulier (globale beschrijving van de opdracht), het plan van aanpak, de onderzoeksopzet en theorie, empirisch onderzoek, concept versie van het afstudeerverslag en de definitieve versie van het afstudeerverslag.

Het bachelor niveau komt naar voren in de eisen die door de hogeschool aan het afstuderen worden gesteld:

- de student dient aan te tonen de competenties te beheersen op het eindniveau van de opleiding;
- de student dient aan te tonen aan het eind van de studie te beschikken over theoretische kennis op voldoende niveau;
- de student dient verbanden te kunnen leggen tussen praktijksituaties of -problemen en de verworven kennis;
- de student dient door middel van het gekozen onderwerp aan te tonen de (theoretische) vaardigheden te kunnen vertalen in een zelfstandig opgezet en uitgevoerd praktijkgericht onderzoek dat inhoudelijk voldoet aan de gedefinieerde eindtermen;
- de student dient aan te tonen dat zijn schrijfstijl logisch, consistent en duidelijk van aard is.

Studenten, afstudeerdocenten, en –beoordelaars worden middels de afstudeerhandleiding geïnformeerd over de eisen en criteria die gesteld worden aan de onderzoeksopzet en het afstudeerverslag. Ook wordt ter voorbereiding een verplichte contactdag georganiseerd. Het plan van aanpak, het concept afstudeerverslag en het uiteindelijke afstudeerverslag worden door twee beoordelaars beoordeeld: de afstudeerdocent en een onafhankelijke beoordelaar. De beoordeling van het afstudeerverslag vindt plaats aan de hand van een rubric. Op de werkplek wordt de student

begeleid door een afstudeerbegeleider; deze heeft geen rol in de beoordeling van de student. Na een voldoende beoordeling vindt de mondelinge afstudeerzitting plaats met de afstudeerdocent en een onafhankelijke beoordelaar. In deze mondelinge zitting komen zowel het afstudeerverslag als de inhoud van het portfolio aan de orde.

De Ad Accountancy wordt afgerond met een afstudeeropdracht van 5 EC. Deze opdracht wordt eveneens met een rubric beoordeeld. In de afstudeeropdracht laat de student zien dat hij in staat is op ad-niveau (NLQF-5) een beroepsproduct te maken voor een complexe vraagstelling of probleem binnen zijn vakgebied en dat hij daarover kan communiceren.

De Ad-student heeft gedurende het afstudeerproces vijf inzendingsmomenten waarop hij feedback krijgt van de afstudeerdocent: bij het geleide formulier, het plan van aanpak, het concept beroepsproduct, het definitieve beroepsproduct en de voorbereiding op de mondelinge afstudeerzitting.

Het beroepsproduct wordt door de afstudeerdocent en een tweede, onafhankelijke, beoordelaar beoordeeld. Na een voldoende beoordeling vindt, net als bij de bacheloropleiding, een mondelinge afstudeerzitting plaats. Daarin worden het beroepsproduct en het portfolio besproken.

Het afstudeerproces wordt jaarlijks geëvalueerd met de supervisors en de examencommissies binnen LOI Hogeschool. De examencommissie onderzoekt steekproefsgewijs de kwaliteit van de afstudeerwerkstukken. Die evaluaties en steekproeven zijn aanleiding voor aanscherping van de procedures en richtlijnen gericht op verbetering van doorlooptijden en de eenvormigheid en kwaliteit van de begeleiding.

Alumni zijn, zo bleek tijdens de visitatie, tevreden over de begeleiding van hun afstudeerdocent van de LOI. Ook zijn ze positief over de voorbereiding op het afstuderen.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleidingen het afstudeerproces degelijk hebben ingericht. Zij waardeert de aandacht van de hogeschool voor het borgen van het eindniveau, middels de steekproefsgewijze controle door de examencommissie, de inzet van supervisors en kalibratiesessies. Daarnaast waardeert zij het praktijkgerichte karakter van de afstudeeropdracht in het huidige (nieuwe) programma van de Ad, waarbij studenten een beroepsproduct maken. Dit sluit volgens de commissie goed aan bij de dagelijkse beroepspraktijk van de Ad-er.

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie afstudeerwerken bestudeerd (drie van de bacheloropleiding en drie van de Ad). Hierbij wordt opgemerkt dat de bestudeerde afstudeerwerken het resultaat zijn van het oude programma. In de bachelor en Ad programma's die per 1 september 2017 gestart zijn, zijn nog geen studenten afgestudeerd.

Op basis van de bestudeerde eindwerken en het gevoerde gesprek met studenten en alumni stelt de commissie vast dat de afstudeerwerken van beide opleidingen van voldoende niveau zijn. De commissie kan zich vinden in de beoordelingen van de opleidingen. Het is de commissie daarop opgevallen dat de kwaliteit van de eindwerken in de afgelopen jaren toegenomen is. Zij verwacht dat studenten van de huidige programma's door de praktijkintegratie-opdrachten die ze na elk cluster maken nog beter voorbereid zijn op hun afstudeeropdracht. In deze opdrachten wordt ook verwacht dat studenten in toenemende mate en complexiteit een onderzoekende houding laten zien. Ten aanzien van de bacheloropleiding merkt de commissie op dat er in de afstudeerwerken relatief weinig verwezen wordt naar wetenschappelijke artikelen. Ook kunnen de vraagstelling en de conclusies winnen aan scherpte.

Zoals eerder opgemerkt, waardeert de commissie het nieuwe praktijkgerichte karakter van de afstudeeropdracht van de Ad. In één van de bestu-

deerde afstudeerwerken kwam dit praktijkgerichte karakter goed naar voren. Zij geeft de hogeschool ter overweging mee ook voor de bacheloropleiding te onderzoeken of de afstudeeropdracht een meer praktijkgerichte invulling kan krijgen.

Alles overwegende beoordeelt het panel dat beide opleidingen voldoen aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Deze notitie is volgens het NVAO-format opgesteld.

Naam panellid (incl. titu- latur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden (1-3 zinnen)
Drs R.R. van Aalst	Raoul van Aalst treedt regelmatig op als voorzitter in visitaties. Hij was voorts tot 2016 werkzaam als concerncontroller bij TenneT
Mevrouw A. (Anne) Van- maercke	Anne Vanmaercke is docent bij hogeschool Vives, opleidingshoofd Ad, gastdocent in o.a. Frankrijk, Duitsland en Hongarije.
Drs J. de Beuze AA	Johan de Beuze is accountant bij een middelgroot kantoor. Tevens is hij examinerator voor de Praktijkopleiding AA, en door het CEA erkend als examinerator en toetser
L. Wolfs BSc	Lydia Wolfs studeert Master Management, Policy Analysis and Entrepreneurship aan de VU. Ze is actief binnen de ASVA Studentenunie

De commissie werd bijgestaan door Titia Busing, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Programma visitatie

Tijd	Onderdeel	Functie
8:15-8:30	Ontvangst auditpanel	
8:30-9:40	Intern overleg auditpanel	
9:40-10:00	Presentatie: globale uitleg leeromgeving LOI	
10:00-11:00	Sessie 1 - opleidingsmanagement	
	Oscar Helfferich	Business Unit Manager
	Peter Visscher	Programmamanager
	Loes Verboon	Servicemanager
	Lisette Sundermeijer	Realisatiemanager
	Vera Roetman	Programmaleider
wissel	Korte break	
11:05-12:00	Sessie 2 - beroepenveldcommissie	
	Robert Karremans	Lid BvC - Economics LOI
	Linde Jansen	Lid BvC - NGO/ENS - VAAC
	Anton van Gaalen	Lid BvC - NGO/ENS - VAAC
	Jacco Buijs	Lid BvC - NGO/ENS - VAAC
	Korte break	
12:05-12:45	Sessie 3 – examencommissie	
	W. Schulller	Lid examencommissie
	N. Kroon	Lid examencommissie
	E. Nijsen	Secretaris examencommissie a.i.
12:45-13:45	Lunch auditpanel	
13:45-14:45	Sessie 4 – docenten	
	Kitty van Veen	Docent, ontwikkelaar
	Vera Roetman	Docent, coach, ontwikkelaar
	Rene Wingelaar	Docent, coach
	Melanie Bothof	Docent afstuderen
	Paul Weustink	Docent
	Intern overleg auditpanel	
14:50-15:45	Sessie 5 – studenten en alumni	
	Seline Bekker	Student hbo bachelor

	Carlo van de Wetering	Student hbo bachelor
	Marieke Willemsen	Student hbo bachelor
	Rogier Kramer	Student hbo bachelor
	Nienke Duteweerd	Alumnus Ad Accountancy
	Mike Verhoogt	Alumnus hbo bachelor Accountancy
15:45-17:00	Intern overleg auditpanel	
17:00-17:15	Beknopte terugkoppeling aan het opleidingsmanagement	

Bijlage 3 Eindkwalificaties en programma's Bachelor en Ad Accountancy

Bacheloropleiding

Modules Bachelor Accountancy	EC	NLQF niveau	Code	Toetsvorm
Cluster 1 Oriëntatie financial professional				
Algemene beroepsoriëntatie	5	5	00-0001	LOI flexibel examen + verplichte opdracht
Oriëntatie bedrijfseconomie	5	5	04-0627	LOI flexibel examen
MBA - Financiering	5	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
MBA - Kostenrekening	5	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Effectief communiceren	5	5	00-0001	LOI flexibel examen + verplichte opdracht + lesdag
Praktijkintegratie Oriëntatie financial professional	5	5	04-0627	praktijkopdracht
Totaal cluster 1		30		
Programmaleeruitkomst cluster 1 – Oriëntatie financial professional				
De financieel professional kent de basis van de verschillende onderwerpen op het financieel vakgebied, zoals bedrijfseconomie, kosten en financiering, en oriënteert zich op het beroep van financieel professional. De financieel professional communiceert effectief met doelgroepen, zowel extern als intern, aan de hand van communicatiemodellen die in een financiële omgeving effectief zijn. De financieel professional kan beroepsethische vraagstukken herkennen, mogelijke oplossingen van dilemma's adviseren en treedt professioneel op.				
Cluster 2 Inleiding economische verschijnselen				
MBA - Bedrijfsadministratie	10	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
MBA - Belastingwetgeving	5	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Inleiding onderzoek doen	5	5	00-0001	LOI flexibel examen + verplichte opdracht
Algemene economie	5	5	04-0627	LOI flexibel examen
Praktijkintegratie Inleiding economische verschijnselen	5	5	04-0627	Praktijkopdracht
Totaal cluster 2		30		

Programmaleeruitkomst cluster 2 – Inleiding economische verschijnselen				
De financieel professional beheerst de basiskennis van bedrijfsadministratie, macro- en monetair economische concepten en heeft een grondig inzicht in het Nederlandse belastingstelsel. Mede aan de hand van verkregen resultaten uit eigen onderzoek stelt de student de onderlinge relaties en verbanden tussen de hierboven genoemde vakgebieden vast.				
Totaal propedeuse		60		
Cluster 3 Interne beheersing				
Bestuurlijke informatievoorziening (BIV®)	10	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Management en organisatie	5	5	07-0631	LOI examen
VBA - Management accounting en control	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Praktijkintegratie/Stage Interne beheersing	5	5	04-0627	Praktijkopdracht
Totaal cluster 3		30		
Programmaleeruitkomst cluster 3 – Interne beheersing				
De assistent-accountant evalueert op basis van een risico-georiënteerde aanpak het systeem van interne beheersing van de organisatie en adviseert het management bij het maken van (strategische) beslissingen aan de hand van beslissingscalculaties, financiële en niet-financiële accountingmaatstaven, identificatie van kostenobjecten, toepassing van kostenmodellen, prestatiemetingen en budgettering. De financieel professional beoordeelt of het ontwerp en de uitvoering van de interne en externe organisatie van de onderneming effectief en efficiënt is aan de hand van een analyse onderbouwt met kennis van de economische organisatie-theorie, conventionele en nieuwe organisatievormen.				
Cluster 4 Verslaggeving				
VBA - Bedrijfsadministratie	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
VBA - Externe verslaggeving	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Leidinggeven	5	5	01-0625	LOI flexibel examen
Praktijkintegratie/Stage Interne en externe verslaggeving	5	6	04-0627	Praktijkopdracht
Totaal cluster 4		30		
Programmaleeruitkomst cluster 4 – Verslaggeving				
De assistent-accountant controleert de juistheid en volledigheid van interne analyses, interne verslagen en journaalposten op basis van (complexe) transacties en gebeurtenissen. De assistent-accountant stelt de externe jaarrekening op of geeft hier een oordeel over rekening houdend met de functies die externe verslaggeving heeft in het maatschappelijk verkeer, de oordeelsvorming van stakeholders, het institutionele kader, de uitgangspunten die aan de jaarrekening ten grondslag liggen, de relevante waarde begrippen, het jaarrekeningbeleid en de jaarrekening analyse.				

Cluster 5 Recht en fiscaliteit				
Privaatrecht	5	5	04-0740	LOI flexibel examen
VBA - Belastingrecht	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Bedrijfsrecht	5	6	04-0627	LOI flexibel examen
Adviesvaardigheden	5	5	07-0631	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie/Stage Recht en fiscaliteit	5	6	04-0627	Praktijkopdracht
Totaal cluster 5		30		
Programmameeruitkomst cluster 5 – Recht en fiscaliteit				
De assistent-accountant adviseert ondernemingen bij fiscale en juridische kwesties. De assistent-accountant interpreteert de juridische en fiscale gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen en gaat na of deze juist verwerkt zijn in de financiële administratie.				

Cluster 6 Controle en verdieping interne beheersing				
Accounting information systems	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
VBA - Financiering	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Auditing beginselen	5	5	04-0916	LOI flexibel examen
Praktijkintegratie/Stage Verdieping interne be- heersing	5	6	04-0627	Praktijkopdracht
Totaal cluster 6		30		
De assistent-accountant geeft een oordeel over het systeem van interne beheersing, brengt hierover een adviesrapport uit en onderbouwt dit met de volgende punten: risicoanalyse, informatiebehoefte en –analyse, inrichten processen, inrichten beheersingsmaatregelen, inrichten systemen en IT. De assistent-accountant adviseert ondernemingen bij financieringsvraagstukken zoals investeringsanalyse, waardebepaling van (onderdelen van) een onderneming, financiële planning, werkkapitaalbeheer, beoordeling van financiële prestaties, beheersing van financiële risico's en de werking van financiële markten. De assistent-accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van financiële overzichten rekening houdend met de grondslagen voor de beroepsuitoefening en de invulling van de te verrichten werkzaamheden.				
Cluster 7 De kern van accountancy				
De kern van auditing	10	6	04-0916	LOI flexibel examen
Externe verslaggeving MKB	10	6	04-0916	LOI flexibel examen
Strategisch management	5	6	01-0625	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie/ stage Accountantscontrole en strategie	5	6	04-0627	Praktijkopdracht

Totaal cluster 7		30		
Programmaleeruitkomst cluster 7 – De kern van accountancy				
De assistent-accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van (geconsolideerde en fiscale) financiële overzichten rekening houdend met de grondslagen voor de externe verslaggeving, de eisen die aan een assistent-accountant gesteld worden, de invulling van de te verrichten werkzaamheden, de verwachtingen van opdrachtgevers, de spanningsvelden die kunnen ontstaan en het publiek belang. De assistent-accountant lost ethische vraagstukken en dilemma's gemotiveerd op en is professioneel kritisch. De assistent-accountant adviseert ondernemingen in situaties waarin de strategie zodanige tekortkomingen bevat dat het risico bestaat dat de ondernemingsdoelstellingen niet worden gerealiseerd, medewerkers niet worden gemotiveerd of dat dit zou kunnen leiden tot besluitvorming die niet past binnen de aard en cultuur van de onderneming.				
Cluster 8 afstuderen				
Portfolio	5	6	00-0001	Praktijkopdracht
Onderzoek voor financials	5	6	04-0627	Praktijkopdracht
Afstuderen	20	6	04-0001	Scriptie + MAZ
Totaal Hbo Bachelor Accountancy		240		

Associate degree

Modulen Associate degree Accountancy	EC	NLQF niveau	Code	Toetsvorm
Cluster 1 Oriëntatie financial professional				
Algemene beroepsoriëntatie	5	5	00-0001	LOI flexibel examen + Praktijkopdracht
Oriëntatie bedrijfseconomie	5	5	04-0627	LOI flexibel examen
MBA - Financiering	5	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
MBA - Kostenrekening	5	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Effectief communiceren	5	5	00-0001	LOI flexibel examen + Praktijkopdracht + Mondeling examen (lesdag)
Praktijkintegratie Oriëntatie financial professional	5	5	04-0627	praktijkopdracht
Totaal cluster 1		30		
Programmaleeruitkomst cluster 1 – Oriëntatie financial professional				

De financieel professional kent de basis van de verschillende onderwerpen op het financieel vakgebied, zoals bedrijfseconomie, kosten en financiering, en oriënteert zich op het beroep van financieel professional. De financieel professional communiceert effectief met doelgroepen, zowel extern als intern, aan de hand van communicatiemodellen die in een financiële omgeving effectief zijn. De financieel professional kan beroepsethische vraagstukken herkennen, mogelijke oplossingen van dilemma's adviseren en treedt professioneel op.

Cluster 2 Inleiding economische verschijnselen

MBA -Bedrijfsadministratie	10	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
MBA - Belastingwetgeving	5	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Inleiding onderzoek doen	5	5	00-0001	LOI flexibel examen + Praktijkopdracht
Algemene economie	5	5	04-0627	LOI flexibel examen
Praktijkintegratie Inleiding economische verschijnselen	5	5	04-0627	Praktijkopdracht
Totaal cluster 2	30			

Programmaleeruitkomst cluster 2 – Inleiding economische verschijnselen

De financieel professional beheerst de basiskennis van bedrijfsadministratie, macro- en monetair economische concepten en heeft een grondig inzicht in het Nederlandse belastingstelsel. Mede aan de hand van verkregen resultaten uit eigen onderzoek stelt de student de onderlinge relaties en verbanden tussen de hierboven genoemde vakgebieden vast.

Cluster 3 Interne beheersing & controle

Bestuurlijke informatievoorziening (BIV®)	10	5	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
VBA - Management accounting en control	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Auditing beginselen	5	5	04-0916	LOI flexibel examen
Praktijkintegratie/Stage Interne beheersing	5	5	04-0627	Praktijkopdracht
Totaal cluster 3	30			

Programmaleeruitkomst cluster 3 – Interne beheersing en controle

De assistent-accountant evalueert op basis van een risico-georiënteerde aanpak het systeem van interne beheersing van de organisatie en adviseert het management bij het maken van (strategische) beslissingen aan de hand van beslissingscalculaties, financiële en niet-financiële accountingmaatstaven, identificatie van kostenobjecten, toepassing van kostenmodellen, prestatiemetingen en budgettering. De assistent-accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van financiële overzichten rekening

houdend met de grondslagen voor de beroepsuitoefening en de invulling van de te verrichten werkzaamheden.

Cluster 4 Afstuderen

VBA - Externe verslaggeving	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Privaatrecht	5	5	04-0740	LOI flexibel examen
VBA - Belastingrecht	10	6	04-0627	Extern examen (Associatie examen)
Afstuderen	5	5	04-0001	Praktijkopdracht + MAZ

Totaal cluster 4 Afstuderen

30

Programmameeruitkomst cluster 4 – Afstuderen

De assistent-accountant stelt de externe jaarrekening op of geeft hier een oordeel over rekening houdend met de functies die externe verslaggeving heeft in het maatschappelijk verkeer, de oordeelsvorming van stakeholders, het institutionele kader, de uitgangspunten die aan de jaarrekening ten grondslag liggen, de relevante waarde begrippen, het jaarrekeningbeleid en de jaarrekening analyse. De assistent-accountant interpreteert de juridische en fiscale gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen en gaat na of deze juist verwerkt zijn in de financiële administratie.

Totaal Ad Accountancy

120

Bijlage 4 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Onderwijs en examenreglement Bachelor Accountancy, inclusief beroeps- en opleidingsprofiel
- Onderwijs en examenreglement Ad Accountancy, inclusief beroeps- en opleidingsprofiel
- Overzicht oude en huidige opleiding Accountancy
- Overzicht CEA eindtermen versus modules Accountancy programma LOI
- Didactisch model LOI Hogeschool
- Overzicht leden bvc Economics en landelijke bvc
- Overzicht Praktijkintegratiemodules
- Overzicht begeleiders
- Overzicht leden Examencommissie Economics
- Verslagen van beroepenveldcommissie
- Studiemateriaal
- Literatuur
- Toetsen
- Toets- en lesplannen
- Praktijkintegratie-opdrachten
- Digitale leeromgeving
- Cv's van docenten
- Eindwerkstukken van drie Ad-studenten en drie Bachelorstudenten